

Sygn. akt I CSK 1614/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z wniosku E. B.

z udziałem W. L.

o ustalenie sposobu korzystania z prawa do grobu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 lutego 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 kwietnia 2021 r., sygn. akt II Ca [...],

1.odrzuca skargę kasacyjną;

2.zasądza od E. B. na rzecz W. L. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 13 kwietnia 2021 r., zaskarżając to postanowienie w całości, wnosząc o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi w zakresie, w jakim dotyczy oddalenia wniosku o stwierdzenie, że K. L. nie zostanie pochowana w grobie, do którego strony są współuprawnione oraz pochowania wnioskodawczynie. W pozostałym zakresie skarżąca wskazała na występujące w sprawie istotne

zagadnienie prawne: Czy strony mogą domagać się, aby sąd ustalił sposób wykonywania wspólnego prawa w sytuacji, gdy rodzi to spór?

W odpowiedzi na skargę uczestnik postępowania wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone orzeczenie dotyczy rozstrzygnięcia sporu między wnioskodawczynią i uczestnikiem, którym wspólnie przysługuje prawo do grobu, w odniesieniu do czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu tym prawem. Na treść prawa do grobu składają się, obok elementów o charakterze majątkowym, także elementy o charakterze wyłącznie osobistym (wyrok Sądu Najwyższego z 13 lutego 1979 r., I CR 25/79, OSNCP 1979, nr 10, poz. 195). Okoliczność, że prawo to, ujmowane jako pewna całość, po części jest prawem niemajątkowym, sprzeciwia się uznaniu go za prawo majątkowe, i to niezależnie od tego, jaka jest wartość elementów majątkowych tego prawa i na czym polegają elementy niemajątkowe. Charakter prawa do grobu powoduje, że zawsze na plan pierwszy wysuwają się elementy niemajątkowe tego prawa (uchwała Sądu Najwyższego z 2 grudnia 1994 r., III CZP 155/94, OSNC 1995, nr 6, poz. 134).

Jeżeli prawo do grobu przysługuje wspólnie kilku osobom może dochodzić do sporów na tle sposobu wykonywania tego prawa. W uchwale z 29 września 1978 r., III CZP 56/78 (OSNCP 1979 nr 4, poz. 68) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że jeżeli osoby zainteresowane nie dojdą do porozumienia w tym przedmiocie, każda z nich może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu. Do orzeczenia właściwy jest tryb postępowania nieprocesowego, analogicznie do spraw o uregulowanie między współwłaścicielami stosunków związanych z korzystaniem z rzeczy wspólnej. Gdy chodzi o prawo materialne, to będą miały odpowiednie zastosowanie w drodze analogii przepisy kodeksu cywilnego o współwłasności rzeczy w częściach ułamkowych, a w szczególności odnoszące się do zarządzania rzeczą wspólną w granicach czynności zwykłego zarządu (art. 200-204 k.c.) i przekraczających te granice (art. 199 k.c.). Stanowisko to jest utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 26 maja 1978 r., I CR 57/78,

OSPiKA 1979, nr 9, poz. 163; z 5 czerwca 2007 r., I CSK 116/07; z 7 maja 2009 r., IV CSK 513/08; z 3 grudnia 2010 r., I CSK 66/10; z 8 maja 2015 r., III CSK 305/14; z 24 czerwca 2019 r., III CSK 267/17).

Ten kierunek wykładni należy zaaprobować. Zastosowanie takiej analogii w zakresie prawa materialnego pociąga jednak za sobą określone konsekwencje procesowe. W postępowaniu dotyczącym rozstrzygnięcia sporu między osobami, którym wspólnie przysługuje prawo do grobu, wszczętego na podstawie art. 199 k.c., mają zastosowanie przepisy postępowania nieprocesowego o zarządzie związanym ze współwłasnością i użytkowaniem (art. 611-616 k.p.c.). W konsekwencji taka sprawa w kategoriach procesowych powinna zostać zakwalifikowana jako sprawa dotycząca zarządu związanego ze współwłasnością (wspólnym prawem). Natomiast zgodnie z art. 519¹ § 2 pkt 1 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach dotyczących zarządu związanego ze współwłasnością. Skoro przepisy nie przewidują możliwości zaskarżenia skargą kasacyjną orzeczeń sądu drugiej instancji wydanych w sprawach dotyczących zarządu związanego ze współwłasnością, to skarga nie przysługuje także w sprawie o rozstrzygnięcie dotyczące zarządu wspólnym prawem do grobu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 1997 r., I CKN 317/97, OSNC 1998, nr 5, poz. 86).

Z tego względu Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odrzucił skargę oraz stosownie do art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) obciążył wnioskodawczynię kosztami postępowania kasacyjnego.